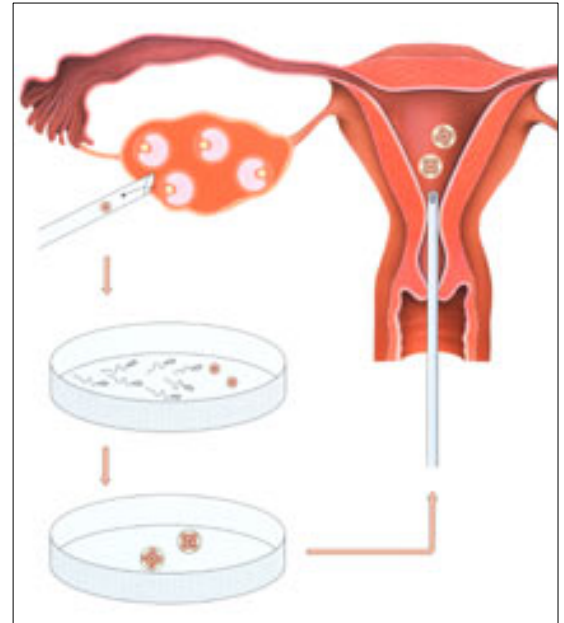

IVF en ICSI (kort schema)

Wat is IVF?

In Vitro Fertilisatie (= reageerbuisbevruchting) is het bevruchten van eicellen buiten het lichaam. 'Fertilisatie' betekent bevruchting en 'in vitro' betekent in een glazen schaalte. Bij een IVF behandeling proberen we om meerdere eicellen te laten rijpen door gebruik van hormooninjecties (follikelstimulatie). Deze eicellen zuigen we vervolgens tijdens de eicelpunctie uit de eierstokken. Hiervoor krijgt u pijnstilling. Daarna worden in het IVF-laboratorium de eicellen en zaadcellen bijeen gebracht voor de bevruchting en de vorming tot een embryo. Een van de ontstane embryo's plaatsen we drie dagen na de punctie in de baarmoeder terug (Embryo Terugplaatsing of embryotransfer (ET)). De overige embryo's kunnen worden ingevroren en later in uw eigen cyclus worden teruggeplaatst.

Redenen voor een IVF behandeling kunnen zijn:

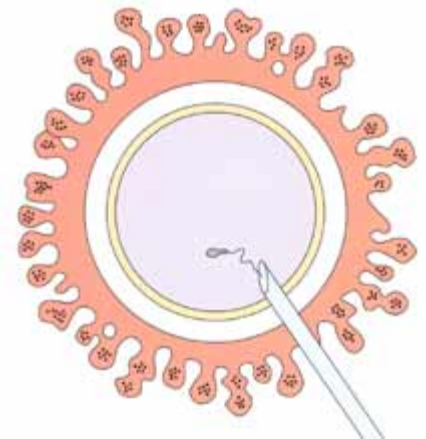
- Dubbelzijdige eileiderafwijkingen
- Niet zwanger na 6 behandelingen met IUI

Wat is ICSI?

ICSI is de afkorting van Intra Cytoplasmatische Sperma Injectie: het injecteren van één zaadcel in het plasma van de eicel. De behandeling is dezelfde als bij IVF. Alleen de procedure in het laboratorium om de bevruchting van de eicel te bevorderen is anders.

Redenen voor een ICSI behandeling kunnen zijn:

- Slechte zaadkwaliteit (te weinig zaadcellen of slechte beweeglijkheid van de zaadcellen).
- Geen bevruchting na IVF behandeling.

Transportziekenhuis

Het Flevoziekenhuis is een transportziekenhuis voor IVF en ICSI behandelingen. Dat betekent dat we de behandelingen uitvoeren in samenwerking met het IVF laboratorium van het VU Medisch Centrum in Amsterdam.

Het grootste deel van de behandeling (tot en met de eicelpunctie) vindt in het Flevoziekenhuis plaats. Het laboratoriumdeel en de embryoterugplaatsing vinden plaats in het VUMC.

Vóór de start van de behandeling moet u zich beiden bij het IVF centrum aldaar inschrijven. Dit kan elektronisch via www.vumc.nl/ivf.

Let op dat u de naam doorgeeft die correspondeert met uw paspoort of identiteitsbewijs. Wij adviseren om voor de behandeling een keer langs te rijden bij het IVF centrum, zodat u op de (soms toch stressvolle) dag van de punctie niet hoeft te zoeken naar de locatie.

Kosten

Heeft u een basisverzekering, dan worden de eerste drie IVF of ICSI behandelingen vergoed, inclusief de eventuele cryo behandelingen (terugplaatsingen van ontdooide embryo's). Vergoedingen kunnen per jaar wijzigen. Lees daarom altijd uw zorgverzekeringpolis na.

Wanneer embryo's worden ingevroren, zijn de bewaarkosten in het laboratorium van het VUMC voor uw eigen rekening. Dit bedraagt € 56 per jaar. U krijgt jaarlijks een rekening thuis gestuurd vanuit het VUMC.

Voortraject

Wanneer de arts de IVF of ICSI behandeling met u heeft besproken, krijgt u een formulier mee om u in te schrijven in het VUMC (zie transportkliniek).

Ook wordt u gevraagd om uw laatste paar menstruaties en uw geplande vakanties door te geven. Op basis daarvan wordt door de verpleegkundige een planning gemaakt voor de behandeling.

Het behandelingschema wordt met u besproken en u krijgt het overzicht met de data en tijden waarop u moet prikken mee naar huis.

Ook zal de verpleegkundige u tijdens het gesprek de prik-instructies geven.

De recepten voor de medicijnen die voor uw behandeling nodig zijn krijgt u aan het einde van het gesprek.

Roken, alcohol en drugs beïnvloeden zowel de eicel als de zaadcelkwaliteit en we adviseren daarom met klem om tijdig te stoppen.

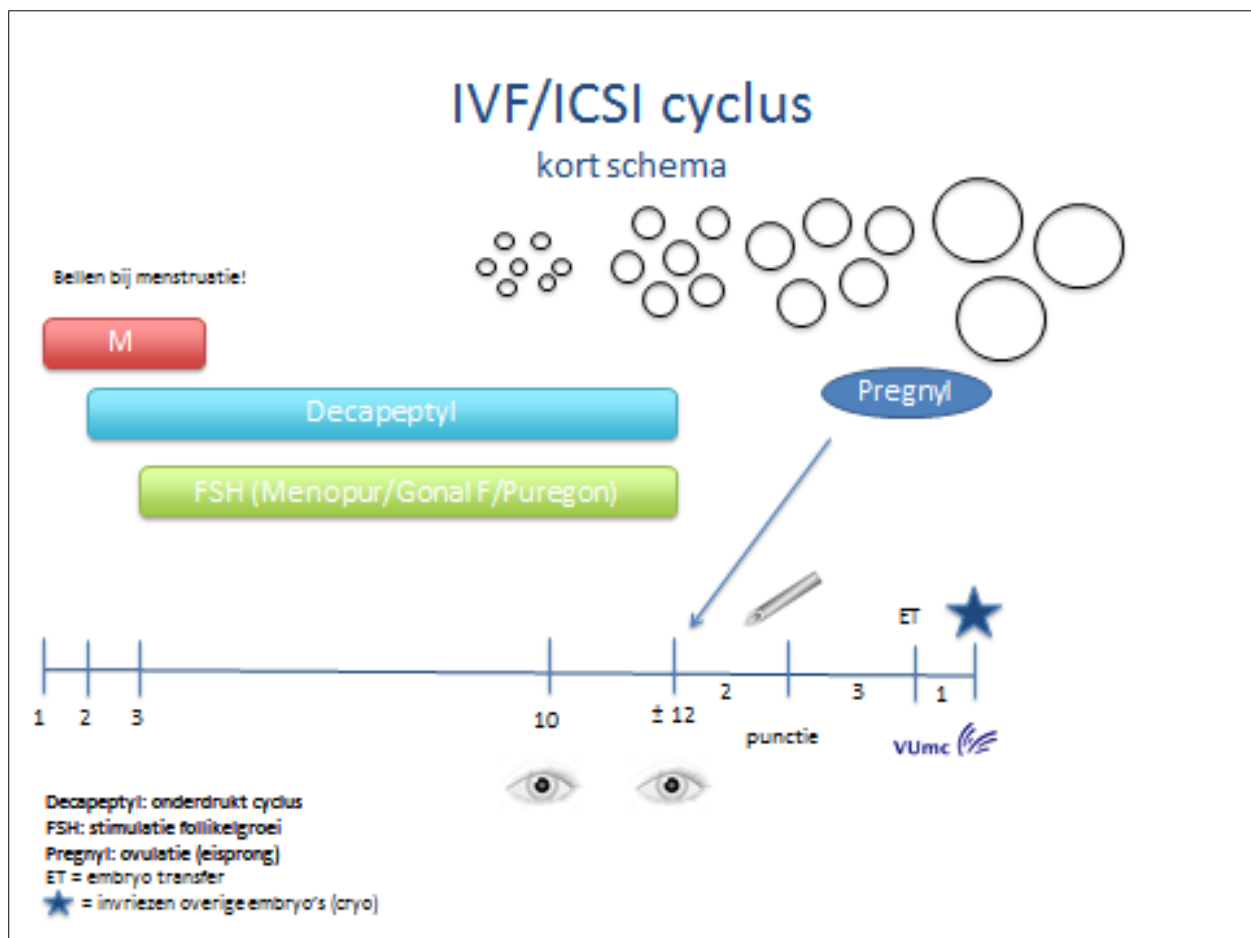
Er is in het Flevoziekenhuis op dit moment geen wachtlijst voor de IVF of ICSI behandeling.

Behandeling

Fases van behandeling

Zoals al eerder uiteengezet verschillen de IVF en ICSI behandeling alléén in de wijze waarop in het laboratorium de bevruchting van de eicellen wordt verkregen. Het voorafgaande traject voor IVF en ICSI is hetzelfde en kan chronologisch worden onderverdeeld in de volgende fases:

- De onderdrukkingsfase/voorbehandeling
- De stimulatiefase
- Het moment van de rijpingsinjectie
- De eicelpunctie
- Transport van de eicellen naar het VUMC
- De laboratoriumfase (VUMC)
- De terugplaatsing (VUMC)
- De periode na de terugplaatsing
- Cryo-embryo's

De onderdrukingsfase/voorbehandeling

Bij een kort schema vervalt de voorbehandeling met de pil en zult u, nadat u ons de eerste dag van de menstruatie hebt doorgegeven (☎ (036) 868 9544), op de tweede dag van de menstruatie starten met de decapeptyl injecties.

Vanaf de derde dag (dus 1 dag later) gaat u ook starten met de hormooninjecties en totdat wordt aangegeven dat u kunt stoppen, zult u dan dagelijks twee injecties zetten. Het verdere schema verloopt zoals hierboven beschreven.

1. U belt op de eerste dag van de menstruatie naar ons secretariaat, zodat het begin van uw behandelcyclus bij ons bekend is. ☎ (036) 868 9544.
Wij kunnen dan aan het VUMC doorgeven dat u daadwerkelijk gaat starten met de IVF of ICSI behandeling en er zal een echo op de derde cyclusedag afgesproken worden.
2. Op de tweede dag van de menstruatie start u met de decapeptyl injecties.

De stimulatiefase

3. Op de derde dag komt u voor een zogenaamde uitgangsecho, waarbij we bekijken of u inderdaad dezelfde avond nog kan starten met de follikelstimulatie.
4. Vanaf de derde dag van de (tweede) menstruatie begint u naast de decapeptyl ook met de follikelstimulatie. Afhankelijk van uw schema zijn dit meestal injecties met Menopur of Gonal F.
Vanaf nu prikt u elke avond rondom hetzelfde tijdstip dus zowel de decapeptyl, alsmede de Menopur of Gonal F. Gemiddeld duurt deze stimulatieperiode 10 tot 14 dagen.
5. Rondom de tiende cyclusedag (u prikt dan minimaal een week met de Menopur of Gonal F) bezoekt u de polikliniek voor een echo-onderzoek en/of bloedafname om het effect van de medicijnen te kunnen vervolgen.
Zijn we tevreden over het resultaat, dan krijgt u te horen wanneer u de beide injecties voor het laatst moet gebruiken. U krijgt dan ook van ons te horen wanneer u zichzelf de pregnyl injectie kunt toedienen (hCG).

De pregnyl injectie (hCG)

6. Nadat de follikels zijn gestimuleerd volgt éénmalig een injectie om de inmiddels gegroeide follikels te doen 'rijpen'. Deze injectie met pregnyl (hCG) wordt meestal 's avonds gegeven. Afhankelijk van de hoogte van uw hormoonwaarde in het bloed zult u 1 of 2 ampullen pregnyl moeten spuiten.
Let op: Het is erg belangrijk dat deze injectie precies op het afgesproken tijdstip wordt gespoten.

De eicelpunctie

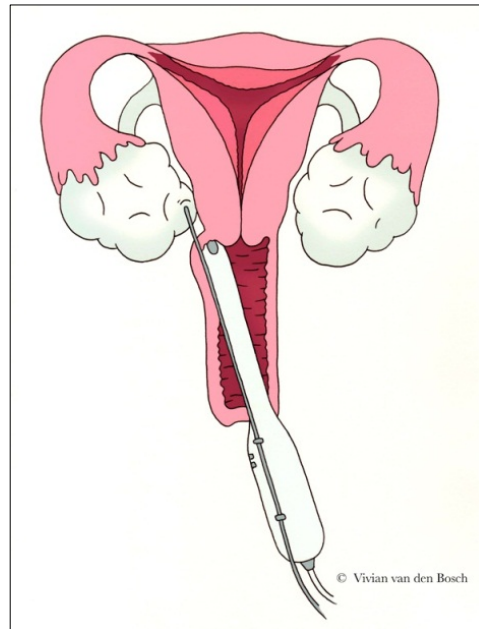
7. Precies 36 uur na het prikken van de pregnyl verrichten we de eicelpunctie.
Dit is een poliklinische ingreep, waarvoor u pijnstilling krijgt.

We verwachten u samen een half uur vóór de punctie op de polikliniek (meestal 8.30 of 9.00 uur). U krijgt dan een injectie met pijnstillers.

Het aanprikken van de follikels gebeurt met een dunne naald via de vagina, met behulp van de vaginale echo. Tijdens de punctie kan u op het beeldscherm volgen hoe we de follikels één voor één leegzuigen. De meeste vrouwen ervaren de punctie niet als bijzonder pijnlijk. De hele ingreep duurt ongeveer twintig minuten en uw partner mag erbij aanwezig zijn.

Het follikelvocht met daarin de eicellen worden opgevangen in speciale potjes die in een transport box kunnen worden getransporteerd naar het VUMC.

Wanneer het aantal beschikbare zaadcellen erg laag is, zal uw partner gevraagd worden om ook voor de eicelpunctie (in het Flevoziekenhuis) in het VUMC het zaad te produceren. Wanneer het inderdaad te weinig is voor behandeling is het dan nog mogelijk om na de eicelpunctie een tweede keer te produceren.

Transport van de eicellen naar het VUMC

8. Na de punctie (in het Flevoziekenhuis) gaat uw partner, met de eicellen in de transport box, naar het IVF centrum van het VUMC om ze in te leveren. Het is noodzakelijk dat u een 12 volt aansluiting (sigarettenaansteker) in uw auto heeft om de transport box aan te sluiten en daarmee op temperatuur te houden. Let er tevens op dat u het paspoort of identiteitsbewijs van uzelf en uw partner meeneemt.
9. In het VUMC kan uw partner de transport box inleveren en daarna zal hem gevraagd worden zaad te produceren.
10. Daarna kan uw partner de transport box weer terug te brengen naar het Flevoziekenhuis en u ophalen. In verband met de gebruikte medicatie mag u zelf niet autorijden. In de loop van de dag werkt de medicatie uit. U kunt die dag nog buikpijn en bloedverlies hebben. Zo nodig is paracetamol toegestaan.

De laboratoriumfase (VUMC)

Tijdens deze fase van de behandeling vindt de bevruchting tussen eicellen en zaadcellen plaats in het IVF laboratorium in het VUMC. Bij een ICSI behandeling zullen de medewerkers de harde schil van de eicellen verwijderen en ze injecteren met een goed bewegende zaadcel. Na 3 dagen zullen er embryo's zijn ontstaan, waarvan er 1 teruggeplaatst kan worden in de baarmoeder. De overige embryo's worden op de vierde dag na de punctie ingevroren om ze op een later tijdstip te kunnen gebruiken. Voor goede bevruchting zijn zowel het aantal eicellen van goede kwaliteit als het aantal goed bewegende zaadcellen van belang.

Nota bene: Het kan gebeuren dat op de dag van de eicelpunctie te weinig zaadcellen worden gevonden voor een 'gewone' IVF behandeling. Het IVF laboratorium van het VUMC kan op

dat moment nog beslissen een acute ICSI procedure bij u te doen. U moet vóór het starten van de behandeling laten weten of, als een acute ICSI nodig is, u daarmee akkoord gaat.

De terugplaatsing (VUMC)

11. U belt twee dagen na de punctie om 10.00 uur naar ons laboratorium om te vragen of er een terugplaatsing zal zijn. ☎ (036) 868 9545.

Valt deze dag in het weekend dan kunt u de receptie van het IVF centrum van het VUMC bellen tussen 09.30 en 10.00 uur ☎ (020) 444 3269.

Meestal is de terugplaatsing de volgende dag (dag 3 na de punctie) na 11.00 uur. U krijgt de tijd van deze afspraak in het VUMC van ons te horen.

12. U meldt zich op de afgesproken dag en tijd met een half volle blaas in het IVF centrum van het VUMC.

Via een echo op de buik wordt de baarmoeder in beeld gebracht. De arts brengt een spreider in en via een dun slangetje zal in principe 1 embryo in de baarmoeder worden geplaatst. Na het verwijderen van het slangetje en speculum kunt u direct weer opstaan en naar huis gaan.

Let op: ook nu neemt u weer het paspoort of een ander identiteitsbewijs mee van uzelf en uw partner.

De periode na de terugplaatsing

13. Na de punctie begint u met de utrogestan tabletten (vaginaal) volgens het schema dat u van ons op de dag van de punctie heeft gekregen (drie keer per dag twee tabletten diep in de vagina brengen). De utrogestan kan witte afscheiding veroorzaken, waarvoor dagelijks een inlegkruisje nodig kan zijn.

Cryo-embryo's

Bij een geslaagde IVF of ICSI behandeling hopen we zoveel mogelijk embryo's over te houden, die van zodanig goede kwaliteit zijn dat zij kunnen worden ingevroren. Wanneer dit bij u het geval is, krijgt u binnen enkele weken na de embryotransfer schriftelijk bericht vanuit het VUMC. Cryo-embryo's kunnen jaren worden bewaard.

Voor het starten met een cryo-cyclus zie de folder Cryo behandeling.

Heeft u nog vragen over het bovenstaande of behoefte aan meer informatie over de ICSI procedure dan horen we dat graag van u.

En dan?

Twaalf dagen na de terugplaatsing komt u op de afdeling Fertiliteit voor een zwangerschapstest in het bloed (ook wanneer u al bloedverlies heeft, dit sluit nl een zwangerschap niet uit). Pas op die dag kunnen we nagaan of u zwanger bent.

Wanneer u zwanger bent zullen we ongeveer 3 weken later een zwangerenecho voor u inplannen. U gaat dan in ieder geval tot de echo door met de utrogestan. Bij een goede echo wordt geadviseerd om pas bij 8 weken zwangerschap met de utrogestan te stoppen.

Wanneer u bent gaan menstrueren of wanneer de test negatief is krijgt u een afspraak bij de arts om het vervolgbeleid en de eventuele cryo behandeling te bespreken.

Let op: er zal altijd een volledige menstruatiecyclus tussen de IVF/ICSI poging en de cryo behandeling zitten!

Kans op zwangerschap

De kans op zwangerschap na IVF of ICSI is ongeveer 25% per terugplaatsing.

In principe plaatsen we één embryo per keer in de baarmoeder. In sommige gevallen kunnen we, na overleg, voor twee embryo's kiezen. In dat geval bestaat er een verhoogde kans op een meerlingzwangerschap.

De kans op een geslaagde IVF of ICSI-behandeling wordt met name bepaald door de leeftijd van de vrouw. Hoe ouder de vrouw des te minder kans van slagen. Om die reden hanteren IVF klinieken leeftijdsgrenzen. In het algemeen geldt dat IVF en ICSI behandelingen plaats kunnen vinden tot en met het 42e levensjaar van de vrouw.

Cancelcriteria

Een enkele keer zullen we de behandeling voortijdig moet staken.

Redenen hiervoor zijn bijvoorbeeld:

- dreigende overstimulatie (OHSS, zie bij complicaties)
- cyste in de eierstokken
- geen goede reactie op de stimulatie
- geen eicellen gevonden na de punctie
- geen geslaagde bevruchting

U krijgt in al deze gevallen op korte termijn een afspraak met de arts.

Bijwerkingen

Bijwerkingen van de decapeptyl

De meest voorkomende bijwerkingen van de decapeptyl zijn lokale reacties op de injectieplaats zoals vooral pijn (m.n. gedurende de eerste dagen), roodheid, blauwe plek, zwelling en jeuk. Daarnaast kan decapeptyl klachten als opvliegers, hoofdpijn en stemmingswisselingen geven.

Bijwerkingen van de Menopur of Gonal F

De bijwerkingen van de Menopur en Gonal-F kunnen zijn: hoofdpijn, moeheid, cysten in de eierstok, maag-darmklachten (buikpijn, misselijkheid, braken, diarree, opgezet gevoel), bekkenpijn, licht tot matig ovarieel hyperstimulatiesyndroom (OHSS, zie ook cancelcriteria). Ook wordt soms gewichtstoename beschreven.

Complicaties

Ovarieel Hyper Stimulatie Syndroom (OHSS)

Als gevolg van het stimuleren van de eierstokken met hormonen kan een ernstig ziektebeeld ontstaan, gekenmerkt door buikpijn, een fors opgezette buik, gewichtstoename en soms benauwdheid. Deze klachten worden veroorzaakt door ophoping van vocht in de buikholte en soms ook in de borstholte.

Voor een gunstig beloop van deze complicatie is het belangrijk dat de symptomen op tijd worden herkend. Aanvullend onderzoek en eventueel behandeling van OHSS kan dan op tijd worden gestart.

Wanneer u de volgende klachten heeft na de punctie vragen wij u dan ook ons zo spoedig mogelijk contact met ons op te nemen. ☎ **(036) 868 9545**.

- ernstige buikpijn
- gewichtstoename van meer dan anderhalve kilogram per dag
- kortademigheid
- niet meer goed kunnen plassen
- koorts

Ernstige OHSS komt zelden voor (minder dan één procent van de stimulaties). Door de echocontroles tijdens de stimulatie proberen we deze vorm van overstimulatie te voorkomen. Wanneer overstimulatie dreigt kunnen we besluiten om na de punctie geen embryo terug te plaatsen om zo het risico op overstimulatie zo klein mogelijk te houden.

Wanneer ernstige klachten toch optreden en echoscopisch onderzoek icm bloedonderzoek afwijkingen laat zien, kunnen we besluiten tot een ziekenhuisopname.

Inwendige bloeding

Bij de follikelpunctie kunnen we een bloedvat raken waardoor een bloeding kan ontstaan (zoals een blauwe arm na het afnemen van bloed). Deze complicatie doet zich zelden voor en heeft vaak geen behandeling.

Ontsteking na de eicelpunctie

Bij het aanprikken van de eiblaasjes (follikels) bestaat er een klein risico dat we bacteriën met de naald in de buik brengen met als gevolg een ontsteking van de eierstok. Wanneer in de week na punctie toenemende buikpijn en koorts ontstaat, meldt u dat dan zo spoedig mogelijk. Ook deze complicatie komt zeer zelden voor.

Gevolgen op langere termijn voor de vrouw

IVF wordt sinds 1978 toegepast. De literatuur tot op heden bevat geen aanwijzingen dat de kans op kanker ten gevolge van het ondergaan van IVF en ICSI behandelingen is verhoogd. Dit is onderzocht voor eierstok-, baarmoeder- en borstkanker. Recent is er een studie verschenen die mogelijk een iets verhoogde kans vermeldt op borderline ovarium tumoren na IVF. Het gaat om een zeer kleine kans op een niet agressieve tumor. Verder onderzoek zal moeten worden gedaan om hier meer duidelijkheid over te krijgen.

Lichamelijke en psychische belasting

Tijdens het ondergaan van een IVF of ICSI behandelingen wordt er veel van u gevraagd. De stimulatiefase (injecties, controlebezoeken met vaginale echo's en bloedafnames) kan voor sommige vrouwen nog al een belasting zijn, zowel lichamelijk als psychisch. Ook zien sommige vrouwen erg op tegen de follikelpunctie.

Daarnaast worden de dagen tussen de eicelpunctie en de mogelijke embryoplantsing gekenmerkt door afwachting: zal er bevruchting optreden en wat is de kwaliteit van de embryo's? Maar ook de periode van afwachten na embryoplantsing is erg spannend. Vrouwen die dit hebben meegemaakt vinden deze periode vaak het zwaarst.

We beseffen dit heel goed en willen u bij problemen graag helpen. Heeft u behoefte aan een gesprek met de arts of verpleegkundige of wilt u op bepaalde vragen antwoorden ontvangen, neem dan altijd contact met ons op! ☎ **(036) 868 9544**.

Soms kan het ook zinvol zijn een aantal gesprekken bij onze psycholoog te plannen. Laat het ons weten als u daar behoefte aan heeft.

Tot slot

Indien u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, dan kunt u altijd contact opnemen met de Fertiliteitspoli, ☎ **(036) 868 9544** (tussen 9:00 en 12:00 uur).

Bij medisch inhoudelijke vragen kunt u het beste bellen met ons verpleegkundig spreekuur, dagelijks van 13.15 tot 14.00 uur, ☎ **(036) 868 9546**.